

ความรู้ใหม่เกี่ยวกับวิชา โบราณคดีจีน ตอนที่ ๓

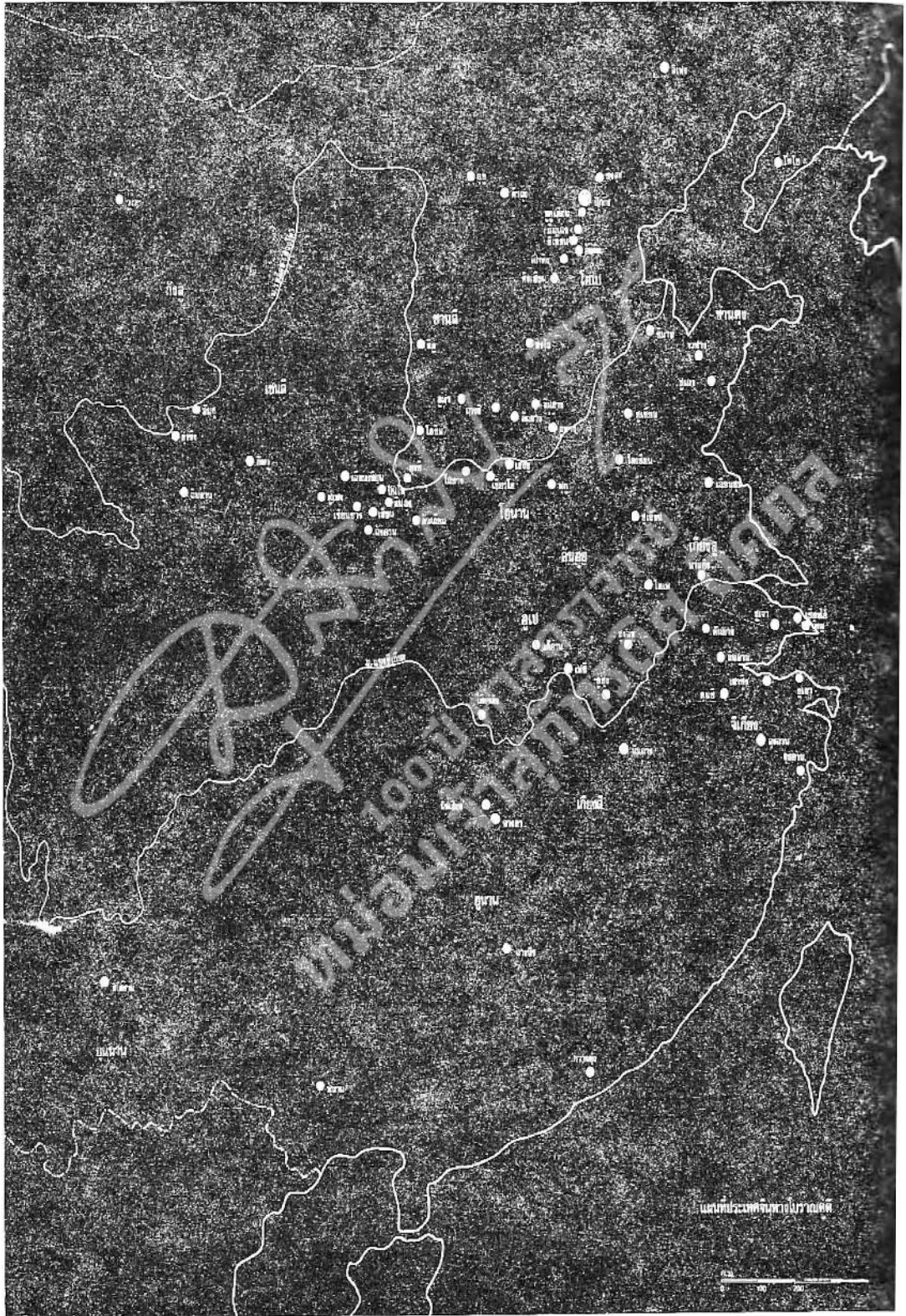
ศาสตราจารย์ หม่อมเจ้า สุภัทรดิศ ดิศกุล ทรงเรียบเรียง

ราชวงศ์จิวได้รับชนะราชวงศ์ซ่งใน ๔๘๔ ปีก่อนพุทธกาล ได้ครอบครองดินแดนของราชวงศ์ซ่งรวมทั้งชนชาติเผ่าต่างๆ เช่นเดียวกันกองทัพของราชวงศ์จิวซึ่งจัดระเบียบอย่างดีได้คุมอยู่ตามจุดยุทธศาสตร์ต่างๆ คือคุมทั้งทางทิศใต้และเหนือ และได้ยกกองทัพรุกรานออกไปจากสถานที่เหล่านั้นหลายครั้ง ดังที่มีกล่าวไว้ในจดหมายเหตุจีน ชนเผ่าราชวงศ์ซ่งได้อพยพออกไป แต่บางเผ่าก็ยอมอ่อนน้อมและยังคงรักษาประเพณีของตนไว้ได้ภายใต้การปกครองระบอบใหม่ พระจักรพรรดิราชวงศ์จิวได้ทรงแจกจ่ายที่ดินแก่บรรดาแม่ทัพนายกองของพระองค์ และทรงส่งไปปกครองที่ถิ่นไกลๆ เป็นการสร้างอาณานิคมในดินแดน

ตึลปจีนสมัยราชวงศ์จิว (Tcheou) ทางทิศตะวันตก (ราว ๕๐๐-๒๓๐ ปีก่อนพุทธกาล และสมัยฤดูใบไม้ผลิและฤดูใบไม้ร่วงหรือฉวนเซี้ยว (Tch'ouen-ts'ieou ราว ๒๓๐ ปีก่อนพุทธกาล-พ.ศ. ๖๕)

ที่ยังไม่ได้เคยเข้าครอบครองมาก่อน ด้วยเหตุนี้ชนเผ่าราชวงศ์จิวจึงได้แผ่ขยายออกไปจากราชธานี ได้สร้างเมืองซึ่งมีกำแพงล้อมรอบเพื่อป้องกันตนเอง ในไม่ช้าดินแดนของราชวงศ์จิวก็ได้แผ่คลุมไปตลอดลุ่มแม่น้ำฮวงโหหรือแม่น้ำเหลืองและแม่น้ำแยงซีเกียง ประวัติศาสตร์ของราชวงศ์จิวนี้ก็คือการรวบรวมประชาชาติต่างๆ เข้าเป็นหน่วยเดียวกัน

ราชวงศ์จิวภาคตะวันตกซึ่งครองราชย์อยู่ร่วม ๓๐๐ ปี ได้กระทำตามอย่างราชวงศ์ซ่ง รวมทั้งทางด้านวัฒนธรรมด้วย ด้วยเหตุนี้จึงไม่มีการเปลี่ยนแปลง และเป็นการสืบต่อวัฒนธรรมของราชวงศ์ซ่งลงไปอย่างแท้จริง ระเบียบของพิธีและการประกอบกิจ

พิธีเหล่านั้นเข้ากันกับการศึกษาซึ่งเป็นไปอย่าง
เข้มงวด อย่างไรก็ดี ก็ยังมีการแต่งคำประ-
พันธ์และเล่นดนตรีด้วย

จารึกบนภาชนะสัมฤทธิ์ยาวกว่าแต่ก่อน
ไม่ได้กล่าวถึงแต่เพียงคำอุทิศอย่างง่าย ๆ หรือ
นามของเจ้าของเท่านั้น แต่กล่าวถึงสภาพ
การณ์ที่ ภาชนะสัมฤทธิ์ เหล่านั้นได้ถูกมอบให้
อาจเป็นของขวัญในการแต่งตั้งตำแหน่ง หรือ
การมอบที่ดิน ของขวัญในงานที่ระลึก หรือ
ของอุทิศในพิธีทางศาสนา

สถานที่อยู่เท่าที่การขุดค้นแสดงให้เห็น
ไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปมากนัก แต่ได้ค้นพบ
บ่อน้ำที่เก่าที่สุดซึ่งแสดงให้เห็นว่าราชวงศ์จิ่ว
ภาคตะวันออก เป็นผู้เริ่มใช้เป็น ครั้งแรกในทิศ
ตะวันออกไกล หลังคาซึ่งมุงด้วยกระเบื้องดิน
เผาได้แผ่ไปไกลและเป็นการริเริ่มขึ้นใช้เป็น
ครั้งแรกเช่นเดียวกัน ในที่สุดการขุดค้นที่
เมืองถัน (T'an) ที่เจงซือโย (Tch'eng-tseu-
-yai) ในแคว้นชานตุง ทางทิศตะวันออก
เฉียงเหนือ ก็แสดงให้เห็นถึงเมืองซึ่งมีกำแพง
ล้อมรอบเป็นอย่างดีมาตั้งแต่สมัยนั้น

๑. เครื่องสัมฤทธิ์จาก ชีเกียชว่น
(Ts'i-kiat-s'ouen) ที่ฟูฟอง (Fou-fong)
ในแคว้นเซินสีทางทิศเหนือ

ใน พ.ศ. ๒๕๐๓ และ ๒๕๐๖ ได้ค้น
พบหลุม ๒ หลุมซึ่งมีขนาดลึกตั้งแต่ ๑-๒
เมตร ที่ชีเกียชว่น ในหลุมทั้งสองมีภาชนะ
สัมฤทธิ์ฝังอยู่ คงเป็นการช้อนไว้หลังจากที่

พวกชนชาติป่าเถื่อนได้บุกรุกเข้าทำลายราชธานี
ของราชวงศ์จิ่วใน ๒๒๘ ปีก่อนพุทธกาลและ
ทำให้ราชวงศ์จิ่วต้องย้ายราชธานีไปตั้งอยู่ทาง
ทิศตะวันออก ในบรรดาภาชนะสัมฤทธิ์ ๖ ชิ้น
ซึ่งค้นพบใน พ.ศ. ๒๕๐๖ มีอยู่ ๓ ชิ้น ซึ่งมี
จารึกเช่นเดียวกันและมีลายเถาตี หรือเต้าเจี๊
ประดับเช่นเดียวกัน (รูปที่ ๑)

๒. เครื่องสัมฤทธิ์จากโคโซ (K'o-
-tsouo) ที่เลียวNING (Leaoning)

โคโซมีปรากฏชื่ออยู่ในรายงานการขุด
ค้นใน พ.ศ. ๒๔๙๘ ภายใต้นามว่า ไฮเตาอิง-
เซอชว่น (Hai-tao-ying-tseu-ts'ouen) ที่
ลิ่งยวน (Ling-yuan) ได้ค้นพบภาชนะสัมฤทธิ์
๑๖ ชิ้นภายใต้เนินดิน ในขณะที่นั้นจัดได้ว่า
เป็นภาชนะ สัมฤทธิ์ จำนวน มากที่สุดที่ค้นพบ
กันทางทิศเหนือนอกกำแพงเมืองใหญ่ของจีน
ภาชนะชิ้นหนึ่งมีเครื่องหมายของขุนนางแห่ง
เยน (Yen) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอิทธิพลของ
แคว้นนี้ได้แผ่ออกไปไกลนอกเขตแดนของตน
ภาชนะสัมฤทธิ์ทั้งหมดนี้อาจกล่าวได้ว่าหล่อขึ้น
ในรัชกาลของพระเจ้าเจงวัง (Tch'eng-wang)
ในต้นสมัยราชวงศ์จิ่วราว ๕๐๐ ปีก่อนพุทธกาล
(รูปที่ ๒)

๓. หลุมฝังศพที่ถวนกี (T'ouen-ki)
ในแคว้นฉินฮุยทางภาคกลาง

ราชวงศ์จิ่วได้แผ่อำนาจลงมายังแคว้น
ฉินฮุยตั้งแต่ตอนต้นของราชวงศ์ ใน พ.ศ.

๒๕๐๒ ได้ค้นพบหลุมฝังศพ ๒ หลุมที่ยี่กีชวน (Yi-ki-'s'ouen) ราว ๕ กิโลเมตรทางทิศตะวันตกของถวนกี หลุมฝังศพทั้งสองนี้มีลักษณะแปลกประหลาดโดยเฉพาะ คือไม่ได้เป็นหลุมอย่างแท้จริงแต่เป็นยกพื้นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าบาง ๆ ทำด้วยก้อนหินและบนนั้นได้วางซากศพและวัตถุที่ใช้ในพิธีฝังศพไว้ ทั้งหมดนี้ปกคลุมด้วยดินเป็นเนินใหญ่สูง ๒ เมตร และกว้างประมาณ ๒๐ เมตร วัตถุที่ค้นพบในหลุมฝังศพทั้งสองมีจำนวนถึง ๑๐๒ ชิ้น และวางอยู่เป็นกลุ่ม ๆ อย่างมีระเบียบ เช่นในหลุมฝังศพหมายเลขที่ ๑ ภาชนะสัมฤทธิ์ที่วางเรียงอยู่ทางทิศตะวันออกจากทิศเหนือไปได้ ภาชนะดินเผาที่วางเรียงอยู่เป็นแนวที่ ๒ ขนานกัน บรรดาภาชนะสัมฤทธิ์ที่ค้นพบใน พ.ศ. ๒๕๐๘ มีลักษณะเป็นของราชวงศ์จิวแล้ว แต่อาจเนื่องจากอยู่ไกลจึงยังคงมีจารึกสั้น ๆ ตามแบบราชวงศ์ส่างอยู่ และมีลวดลายเป็นรูปเรขาคณิต ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเลียนแบบลวดลายที่พิมพ์ลงไปบนภาชนะดินเผาในแถบนั้น (รูปที่ ๓)

ภาชนะดินเผามีรูปร่างหลายแบบ ภาชนะที่มีเคลือบคลุม แสดงให้เห็นถึงเทคนิคที่ดียิ่งขึ้น วัสดุที่ใช้อย่างคงใช้อยู่ที่เมืองกิงเตอเจิน (King-to-tchen) ในการผลิตเครื่องกระเบื้องด้วย (porcelain) ที่มีชื่อเสียงในแคว้นเกียงสีตราบจนกระทั่งปัจจุบัน ภาชนะดินเผาเหล่านี้แสดงถึงการสืบเนื่องระหว่างราชวงศ์จิว

รุ่นแรกกับราชวงศ์จิวทางทิศตะวันออก (รูปที่ ๔)

๔. ภาชนะสัมฤทธิ์จากสมัยฤดูใบไม้ผลิและฤดูใบไม้ร่วงหรือจวนเขี้ยว (ราว ๒๓๐ ปีก่อนพุทธกาล-พ.ศ. ๖๕)

สมัย "ฤดูใบไม้ผลิและฤดูใบไม้ร่วง" ตามนามของจดหมายเหตุจีนซึ่งกล่าวถึงระยะเวลา ตั้งแต่ราว ๒๐๐ ปีก่อนพุทธกาล จนถึงราวพุทธศตวรรษที่ ๑ ตรงกับตอนต้นของสมัยราชวงศ์จิวทางทิศตะวันออก ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงของประวัติศาสตร์ในประเทศจีนอย่างแท้จริง เป็นการเริ่มต้นความเจริญรุ่งเรืองของแคว้นต่าง ๆ ซึ่งจะก่อให้เกิดระบบสังคมประเทศราชขึ้น

ภาชนะสัมฤทธิ์ก็เปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนไปยังการนิยมลวดลายที่เรียบยิ่งขึ้น และนิยมลายเส้นโค้งมากขึ้นกว่าแต่ก่อน (รูปที่ ๕)

ในสมัยนี้เริ่มมีระฆังเงิน คงสืบเนื่องมาจากการใช้ศิลาที่มีเสียงสะท้อนในสมัยราชวงศ์ส่าง ซึ่งได้ค้นพบตัวอย่างในหลุมฝังศพที่วูววนชววน เป็นแผ่นศิลาใหญ่ขนาด ๑ เมตร และมีรูปเสือสลักอย่างคร่าว ๆ อยู่ข้างบน ระฆังเงินเป็นเครื่องดนตรีสัมฤทธิ์ที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายในสมัยโบราณพร้อมกับกลอง ระฆังนี้ไม่มีลูกตุ้มอยู่ภายใน และมักใช้วางเรียงกันสำหรับตีจากภายนอก เสียงที่ใช้นั้นก็มีทั้ง ๓ เสียงและ ๕ เสียง (รูปที่ ๖) (ยังมีต่อ)

รูปที่ ๑

ภาชนะสัมฤทธิ์ใส่เหล้าชื่อ “กวาง” มีตัวอักษรจารึกภาษาจีน ๑๘ ตัว คือ “ภาชนะเกี่ยวกับกิจพิธีอันประเสริฐอุทิศแก่เซ็ก ขอให้ลูกหลานของเขาจงใช้ประโยชน์อันประเสริฐไปให้หมื่นปี” สูง ๓๑.๖ ซม.

รูปที่ ๒

ภาชนะสัมฤทธิ์ใส่เหล้าชื่อ “ชิว” มีจารึกว่า “เงินฟาจูทิสแต่เงินผิมิดา” สูง ๒๘.๕ ซม. พบใน พ.ศ. ๒๔๕๘ ที่โคโซ (เถียนฉิง)

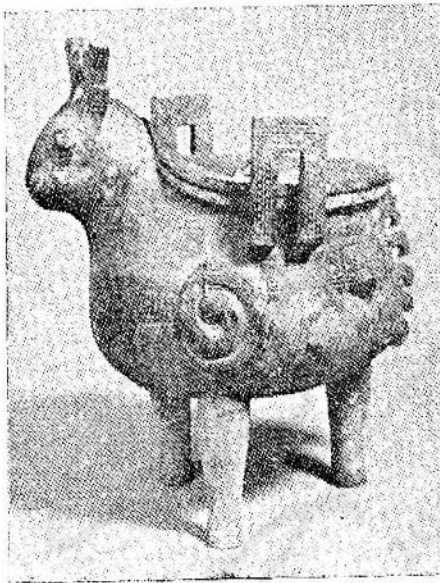
รูปที่ ๓

ภาชนะสัมฤทธิ์ใส่เหล้าชื่อ “ชิว” มีจารึกว่า “อง” มีลายรูปนกประคัม สูงทั้งหัว ๒๓.๕ ซม. พบใน พ.ศ. ๒๕๐๘ ที่หมู่บ้านยัก ทางทิศตะวันตกของถวนคิ ตำบลเซียงฉิง (แคว้นฉินฮุย)

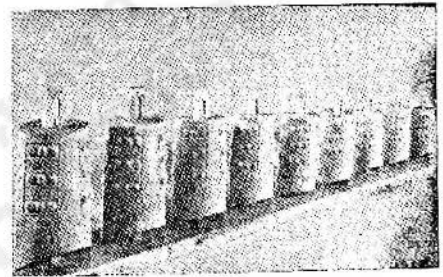
รูปที่ ๔

ภาชนะ “ซุน” มีหัว เครื่องกระเบื้องด้วยรูนตัน (proto-porcelain) สูง ๑๑.๔ ซม. พบเช่นเดียวกับรูปที่ ๓

รูปที่ ๕

ภาชนะสัมฤทธิ์ ๓ ขารูปสัตว์ "ซี-ติง" ทำด้วย
ชนกการเวก สูง ๒๗.๕ ซม. พบใน พ.ศ. ๒๕๐๒
ที่ฟ่งฮวงชฺยทซฺเจง (แคว้นฉินชฺย) คงมาจากแคว้นชฺ
เป็นภาชนะที่ทำได้อย่างยิ่ง ผสมภาชนะ ๓ ขา
"ติง" กับภาชนะ "ชือกวาง" ที่มี ๔ ขาเข้าด้วยกัน

รูปที่ ๖

ระฆังของขุนนางแห่งไซ เป็นระฆัง ๘ ใบแบบ
"เบี่ยนจง" สัมฤทธิ์ สูงตั้งแต่ ๑๖.๖ ถึง ๒๘ ซม.
พบใน พ.ศ. ๒๔๘๘ ในหลุมฝังศพของขุนนางแห่ง
ไซ ภายในกำแพงเมืองจิ่วเทียน (แคว้นฉินชฺย) มี
อายุระหว่าง พ.ศ. ๕๐-๕๖ เป็นระฆังเงินเก่าที่สุด
ชุดหนึ่งที่รู้จักกัน